

**OTÁZKY A OKRUHY TÉM NA ŠTÁTNE ZÁVEREČNÉ SKÚŠKY
Z DEJÍN VÝTVARNÉHO UMENIA**

PRE AKADEMICKÝ ROK

bakalárske štúdium

1. **Praveké výtvarné umenie:** základná chronológia praveku, výtvarné prejavy jednotlivých epoch, jaskynné maľby, neolitická revolúcia a jej vplyv na vývoj umenia, príklady pravekých architektúr a ich typológia.
2. **Výtvarná kultúra starovekého Egyptu a Mezopotámie:** časové vymedzenie, základná charakteristika, spoločensko-náboženský kontext, konkrétne príklady, porovnajte rozdiely.
3. **Umenie minojskej a mykénskej kultúry a antického Grécka:** časové a geografické vymedzenie, základná charakteristika, spoločensko-náboženský kontext, konkrétne príklady a vzájomné rozdiely.
4. **Výtvarná kultúra Etruskov a antického Ríma:** vplyv etruského umenia, chronológia vývoja rímskeho umenia, spoločensko-náboženský kontext, nové typy a prvky architektúry, maliarstvo a celkový prínos rímskeho umenia pre ďalší vývoj.
5. **Ranokresťanské umenie a umenie Byzancie:** spoločenské a náboženské predpoklady vzniku, chronológia, ikonografické programy, vzťah k rímskej antike, prvé kresťanské chrámy; vývoj byzantského umenia, architektúra, ikona a problematika ikonodúlie a ikonoborectva.
6. **Predrománske a románske umenie:** chronológia vývoja, hlavné politicko-kultúrne okruhy, karolínska renesancia, otónske umenie, pamiatky Veľkej Moravy. Charakterizuj románsku architektúru, sochárstvo, nástennú maľbu a popíšte najvýznamnejšie pamiatky.
7. **Gotické umenie**– nástup a chronológia, význam kresťanskej ikonografie, znaky a prvky architektúry, maliarstvo, sochárstvo a zásadné príklady v Európe a na našom území.
8. **Renesancia:** ideové predpoklady humanizmu, kolíska a nástup renesancie, architektúra, renesančné maliarstvo v Taliansku a za Alpami, manierizmus, najvýznamnejšie pamiatky u nás.
9. **Barok a rokoko:** chronológia, spoločenské a náboženské súvislosti, charakteristické znaky, maliarstvo, sochárstvo a úžitkové umenie, rozdiely medzi barokom a rokokom a najvýznamnejšie pamiatky u nás.
10. **Empír a klasicizmus:** ideové predpoklady osvietenstva, nástup a časové vymedzenie, hlavné znaky výtvarného umenia a architektúry, porovnanie s antikou a renesanciou, úloha klasickej archeológie a zobrazenie súdobých udalostí.
11. **Romantizmus a realizmus:** časové vymedzenie, hlavné idey a spoločenské súvislosti, maliarstvo a architektúra, významní autori a diela, idea národa v romantizme, Barbizonská škola a príklady na našom území.
12. **Historizmus v architektúre a vo výtvarnom umení 19. storočia:** vplyv priemyselnej revolúcie, nové materiály, eklekticismus a historizmus, urbanistické riešenia veľkomiest, neoslohy v architektúre a úžitkovom umení, význam medzinárodných výstav.
13. **Impresionizmus, neoimpresionizmus a postimpresionizmus:** chronológia a obdobie rozvoja, významní autori a diela, námetové okruhy, charakteristické znaky a výrazové prostriedky.

14. **Symbolizmus a secesia:** charakteristika symbolizmu a jeho predstavitelia, princípy hnutia Arts and Crafts a ich vplyv, podoby secesnej architektúry vo svete, hlavné témy a motívy secesie, významní maliari a dizajnéri, prejavy secesie na Slovensku.
15. **Fauvizmus a expresionizmus:** charakteristika a vzájomné porovnanie, chronológia nástupu a rozvoja, významné osobnosti, inšpirácie v tvorbe umelcov 1. polovice 20. storočia na našom území.
16. **Kubizmus a futurizmus:** chronológia nástupu a rozvoja, výrazové prostriedky, spoločenské okolnosti, futuristický manifest, vplyvy primitívneho umenia, vývoj a premeny kubizmu, prvé koláže a inšpirácie v prostredí Čiech a Slovenska.
17. **Surrealizmus, metafyzická maľba a dadaizmus:** chronológia, hlavné znaky a princípy, vplyv psychoanalýzy, významní predstavitelia a diela, umelecké stratégie dadaizmu, tvorba Marcela Duchampa a jeho prínos pre umenie 2. polovice 20. storočia.
18. **Bauhaus a Škola umeleckých remesiel:** časové vymedzenie, špecifiká výučby, významné osobnosti a ich tvorba, vzťah k remeslu a priemyslu, architektúre a kontext bratislavskej Školy umeleckých remesiel.
19. **Abstraktné umenie:** začiatky a základné pojmy, smery pred II. svetovou vojnou, smery počas a po II. svetovej vojne, významní predstavitelia abstraktného umenia, situácia na našom území v kontexte západného umenia prvej polovice 20. storočia.
20. **Pop art a nový realizmus:** časové a geografické vymedzenie, významné osobnosti a techniky, porovnanie obsahových princípov, americký pop art, prejavy v slovenskom umení, fotorealizmus a hyperrealizmus vo svetovom a slovenskom kontexte.
21. **Konceptuálne umenie, arte povera a land art:** teoretické východiská, princípy inštitucionálnej kritiky, rozdiely medzi konceptuálnym a neokonceptuálnym umením, paradox konceptuálnej maľby, nástup a geografické vymedzenie, používané materiály.
22. **Minimalizmus a postminimalizmus:** časové a geografické vymedzenie, výtvarný jazyk a príklady, prejavy postminimalizmu, porovnanie priestorovej tvorby, významné osobnosti.
23. **Kinetické umenie a op-art:** využitie pohybu a svetla v plošných a priestorových médiách, spôsoby ich uplatnenia, priekopníci, princípy optických ilúzií.
24. **Fluxus, akčné umenie, body art a video umenie:** charakteristika a špecifiká, performačné prejavy, viedenský akcionizmus, príklady body artu a video umenia vo svetovom a slovenskom kontexte.
25. **Ideológia a umenie:** vplyv politických ideológií na umenie 20. storočia, vzťahy avantgárd a „oficiálneho umenia“ (fašistické Nemecko, Sovietsky zväz), socialistický realizmus vo výtvarnom umení a architektúre, ruské avantgardy (konštruktivizmus, rayonizmus, suprematizmus).

26. **Architektúra 20. storočia vo svete a na našom území** – začiatky modernej architektúry, prúdy modernej architektúry a ich príklady, 5 bodov modernej architektúry Le Corbusiera, postmoderná architektúra a jej príklady, porovnanie modernej a postmodernej architektúry.

DEMPSEYOVÁ, A. Moderné umenie, SLOVART, 2020. ISBN 9-788055-643984.

GERŽOVÁ, J. Slovník světového a slovenského výtvarného umění druhé poloviny 20. století. Bratislava: Profil 1999. ISBN 8096828304.

GOMBRICH, E. H. Příběh umění. Praha: Argo, 2006. (české vydání aj: 1988, 1992, 1997, 2003).

CHÂTELET, A. – GROSLIER, B. P. Svetové dejiny umenia. Maliarstvo, sochárstvo, architektúra., úžitkové umenie. Praha: Larousse, Ottovo nakladatelství, 2004.

RUSINOVÁ, Zora. Dejiny slovenského výtvarného umenia. 20. storočie. Bratislava: Slovenská národná galéria 2000. ISBN80-8059-031-1.

FOSTER, H. a kol. Umění po roce 1900 : modernismus, antimodernismus, postmodernismus. V Praze : Slovart, 2007. ISBN 978-80-7209-952-8.

BURAN, D. a kol.: Gotika. Bratislava: SNG, Slovart 2003. ISBN 808059080

HEROUT, J.: Staletí kolem nás. Praha: Panorama 1981

RUSINA, I.: Barok. Bratislava: SNG 1998. ISBN 8080590141

Kol. autorov: Umenie na Slovensku. Stručné dejiny obrazov. Slovart 2009